

# Mode med stolthet, kreativitet och kraft

Tillsammans med modedesignern Johan Lidman reste Emma Persson till lägret för att fotografera klädmodet, som en del av hennes masterexamensarbete på Konstfack.



"Att blanda något som kan anses så ytligt som mode med humanitära katastrofer, kan ses som kontroversiellt. Men jag ser mode som något högst politiskt."

"Rosa klänning i viskos, rosa långärmad bomullströja och mörkgrön sjal lindad runt huvudet. Solglasögon, handskar och skinnstövlar i svart."

Så lyder texten i ett av mina modereportage, fotat i det västahariska flyktinglägret Smara i Algeriet. Jag har länge funderat över hur jag som klädformgivare och konstnär kan uppmärksamma ockupationen av Västahara, då detta är en konflikt som sällan kommer upp på den politiska dagordningen. Jag utgår alltid från hur jag kan använda kläder för att nå mitt mål och i projektet Smara undersöker jag om det är möjligt att använda mode som en kraft för att föra en politisk kamp.

En utlösande faktor till projektet var att jag läste om en svensk designer på Acne som hade rest till Marrakesh och låtit sig inspirera

av det färgglada och sprudlande staden till sin senaste kollektion. Jag kunde bara tänka på fängelsecellerna som är placerade precis under torget Jemaa el Fna i Marrakech där marockansk polis torterar västahariska aktivister. Jag tycker att det är ett tydligt exempel på hur modevärlden existerar parallellt med verkligheten, men till varje pris väljer att se bort från den. Det går alltid att lyfta fram politiken i modet, om man vill det.

**Innan jag och Johan** skulle resa till lägret försökte vi förbereda oss så mycket som möjligt genom att till exempel hitta poser som skulle kunna se bra ut på bild. Alla förberedelser visade sig dock vara onödiga. De nya platserna, vyerna och människor vi mötte var starkare än idéerna som vi hade innan vi åkte och det kändes bättre att köra

på ren intuition.

Hur ser då modet i lägren ut idag? Klädmodet i de västahariska lägren innehåller mycket starka färger och blandade mönster. Det pågår både matchning och missmatchning av mönster och gärna samtidigt. Detta är något vi kan se i modet även här i Sverige. Skira material ihop med grova, såsom tunna sjalar i kombination med grova handskar och accessoarer är också något som syns både i Smara och Göteborg. Det västahariska modet i lägren utstrålar stolthet, krea-

**"Det går alltid att lyfta fram politiken i modet, om man vill det."**

tivitet och kraft. Något som de flesta svenska modemagasin letar efter.

**Det talas ofta om mode** som kommunikationsmedel och identitetsskapande. Men jag vill dra det längre. För mig handlar mode inte enbart om de fysiska textila materialen. Något kan vara mode utan att ens vara kläder. Ta till exempel ett modedesigner där modellen inte ens behöver visa några kläder, utan kanske endast ha en speciell blick för att bilden ska uppfattas som mode. Mode är ett fenomen som skapas av att modetidningar, modedesigner, stylist, konsument och andra inom modesfären höjer upp någonting till att vara mode. Mode kan på det sättet vara allting eller ingenting. Även fotografier från ett flyktingläger kan räknas som modedesigner.



"Det västahariska modet i lägren utstrålar stolthet, kreativitet och kraft. Något som de flesta svenska modemagasin letar efter."

Vi är idag vana att se människor i nöd genom dokumentära bilder på nyheterna eller i tidningar. Dessa fyller en viktig funktion i att upplysa om situationer i världen. Men upprepningen av bilderna skapar också ett statiskt förhållningssätt till personerna på bilderna, vilket jag tror kan vara ett hinder för förändring. Att ta modedesigner i lägren är ett sätt att bryta dessa mönster. Kan vi se människorna på bilderna som intresserade av kläder och mode? Förändrar det vår bild av flyktingar? Får det betraktaren att försöka jämföra och leta likheter med personen på bilden? Hur reagerar vi på att se människor i modetidningar som vanligtvis inte får en plats där? Och om man publicerar reportagen i kommersiella modemagasin, vad händer då med resten av innehållet i tidningen? Jag ville framställa människorna på ett

sätt så att bilderna skulle platsa i en modetidning. Vi fotade människor i de kläder de hade på sig men försökte få blicken i kameran att kännas modeaktig. Agendan är att sprida information om Västahara genom enkla texter till bilderna.

**Att blanda något** som kan anses så ytligt som mode med humanitära katastrofer, kan ses som kontroversiellt. Men jag ser mode som något högst politiskt. Hela modeindustrin bygger på en textilindustri där de konsumerande länderna utnyttjar människor och miljö i de producerande länderna. Mode består alltid av en glassig framsida och en mer komplex baksida.

**Text: Emma Persson**  
**www.emmapersson.com**  
**Bild: Johan Lidman**